

Topodrama

In deze les oefenen we niet alleen onze topokennis van de Nederlandse provincies maar ook over de provincies zelf. Waar staan ze bekend om? Wat kan je er vinden? Ga je mee een rondje Nederland doen?

Opdracht: Maak een presentatie over één van de Nederlandse provincies.

- ◆ Topodrama
- ◆ Gebaar
- ◆ Beweging
- ◆ Pantomime

GROEP 5-6

Doelen

- ◆ In deze les onderzoeken we Nederlandse provincie, hun ligging en kenmerken en sluiten daarmee aan bij kerndoelen 47, 48, 50 en 51.
- ◆ De leerling gebruikt gebaren om het spel te ondersteunen.
- ◆ De leerling kan bewegingsaspecten vergroten zodat ze duidelijk worden voor de toeschouwer.
- ◆ De leerling kan bij het spelen van pantomime houding, gebaar en mimiek uitvergroten.
- ◆ De leerling oefent met het leggen van verbanden tussen de opdracht en willekeurig gekozen actie.

Materiaal

Je hebt nodig:

Voor iedere leerling een pen of potlood en een klein papiertje wanneer je deze onderzoeksopdracht doet.

Bijzonderheden:

Voorafgaand aan deze les bepaal je welke vijf provincies in de leskern worden onderzocht door met een kleurpotlood op ieder kaartje een andere provincie in te kleuren. In de bijlage vind je een overzicht van de belangrijkste kenmerken per provincie, je kan die informatie bij de opdracht voegen (dan informeer je de kinderen) of niet (dan kijk je welke parate kennis ze hebben). Tijdens de nabespreking van de presentaties kun je de toegevoegde kaart van Nederland gebruiken om de betreffende provincie op aan te laten wijzen.

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort. Stel vragen als:
  - Welke provincie staat bekend om haar tulpenvelden? [Tulpenvelden vind je in o.a. Zeeland en Flevoland, maar de z.g. 'bollenstreek' ligt in Noord-Holland]
  - In welke provincie ligt de afsluitdijk? [Zowel in Noord-Holland als in Friesland]
  - Wat is dit en uit welke provincie komt het? [Vlaai, Limburg]
  - Hoe heet deze vuurtoren en in welke provincie staat hij? [Brandaris, provincie Friesland]
  - In welke provincie ligt Wageningen en wat weet je van deze stad? [Gelderland, landbouwuniversiteit en Hotel de wereld waar in 1945 de overgave van de Duiste bezetters is getekend].
2. Leg de werkwijze uit. Toon het filmpje of herhaal mondeling met de leerlingen de inhoud en de aandachtspunten.
3. Je kunt ook ter illustratie een stukje voordoen.
4. Speel ter illustratie van de werkvorm dat je een stuk Limburgse vlaai eet. Vermeld dat je bij deze werkvorm niet mag praten en geen echte spullen mag gebruiken.
5. Bespreek het vormdoel of de vormdoelen. Gebruik wanneer nodig de filmpjes. Herhaal in ieder geval de inhoud en de aandachtspunten. Hang de pictogrammen van de besproken aandachtspunten straks op in het speellokaal.

Onderzoeken

Warming up

1. De groep staat verspreid in het lokaal.
Instructie: *Je krijgt straks spelopdrachten, voer die uit zonder contact te maken met een klasgenoot.*

Spelopdrachten:

- Je loopt door de Limburgse grotten
- Je springt met een stok over een Friese sloot (fierljeppen)
- Je tilt een grote kaas [Alkmaar, Noord-Holland]
- Je bent te paard aan het ringsteken [Zeeland]
- Je zit in de attractie van de Efteling [Noord-Brabant].

Geef kinderen steeds even de tijd om iedere spelopdracht uit te spelen.

2. **Warming up tweetallen: wat weet je van Nederland?**

De groep zitten in tweetallen in het lokaal op de grond, ze bepalen wie a is en wie b.

Instructie: *Iedereen weet wel iets van ons land, bijvoorbeeld iets waar een provincie bekend om staat. A speelt in pantomime iets dat bij een provincie hoort, B raadt het. Daarna wisselen jullie.*

Doe dit een keer voor met een kind voordat de kinderen in tweetallen aan de slag gaan. Doe bijvoorbeeld alsof je bollen plant, en water geeft (Noord Holland, Keukenhof). Laat het kind raden en raad daarna wat het kind voor jou uitbeeldt. De kinderen gaan staan, verzinnen verder zelf hun spelsituaties en wisselen zo lang om totdat je aangeeft dat ze op hun plek mogen gaan zitten.

Leskern

3. Na deze oefeningen zet je de groep in hoefijzeropstelling.
4. Instructie: *In je werkgroep krijg je een provincie toegewezen. Je verzamelt de dingen die je weet over jullie provincie en maakt een verhaal met het stappenplan. Opgelet: er moet iets gebeuren in jullie verhaal maar verzin iets zonder geweld.*
Bespreek kort de aandachtspunten op de opdrachtkaarten en maak maximaal 5 werkgroepen. Laat ze ongeveer 10 minuten repeteren en laat na iedere presentatie applaudiseren. Bespreek iedere presentatie na het uitvoeren.
5. Deel de opdrachten uit (zie bijlage) en bespreek kort de aandachtspunten.
6. Laat ze ongeveer 8 minuten oefenen.

Uitvoeren en evalueren

1. De leerlingen spelen hun opdracht voor de klas uit. Laat na iedere presentatie applaudisseren.
2. Bespreek iedere presentatie direct na de uitvoering. Vragen die je kunt stellen:
  - ◆ Welke provincie was dit? Waaraan zag je dat?
Kun je de provincie aanwijzen op de kaart?
Wat hadden ze er nog meer bij kunnen spelen wat bij deze provincie past?
  - ◆ Kun je een helder gebaar noemen uit deze presentatie? Wat betekent het?
Is er een moment in de presentatie dat een groter gebaar had kunnen gebruiken? Over welk moment heb je het precies?
  - ◆ Zag je verschil van bewegen tussen de rollen?
Bij wie had de beweging een toegevoegde waarde voor de rol?
Welke bewegingen zouden nog meer kunnen passen bij één van deze rollen?
  - ◆ Welk moment vond jij sterk gemimed? Leg eens uit.
  - ◆ Is jouw werkwoord gebruikt in de presentatie? Zo ja: ben je daar tevreden over?
Welke werkwoorden vond je eerst ongeschikt (of raar) maar bleken toch in de opdracht te passen?
Hoe kwam je op het idee voor jouw werkwoord?

Spelen met lesfases en lesdoel

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de vormdoelen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Is het aantal leerdoelen te groot? Beperk dan het aantal vormdoelen (pictogrammen).

Spelen met provincies.

Kijk op de kaart welke provincie jullie hebben.

Stap 1: jullie zijn in het landschap en doen iets waar jullie provincie bekend om staat.

Stap 2: er gebeurt iets (zonder geweld), er ontstaan paniek.

Stap 3: jullie lossen het op, iedereen is opgelucht.

Vragen om je te helpen:

Hoe ziet het landschap eruit?

Wat zijn werkwoorden die bij de provincie horen?

Waar is de provincie nog meer om bekend?

Pantomime:

Geen stemgeluid, geen echte spullen gebruiken.

Kijk welke pictogrammen er hangen als aandachtspunten.

Spelen met provincies.

Kijk op de kaart welke provincie jullie hebben.

Stap 1: jullie zijn in het landschap en doen iets waar jullie provincie bekend om staat.

Stap 2: er gebeurt iets (zonder geweld), er ontstaan paniek.

Stap 3: jullie lossen het op, iedereen is opgelucht.

Vragen om je te helpen:

Hoe ziet het landschap eruit?

Wat zijn werkwoorden die bij de provincie horen?

Waar is de provincie nog meer om bekend?

Pantomime:

Geen stemgeluid, geen echte spullen gebruiken.

Kijk welke pictogrammen er hangen als aandachtspunten.

Spelen met provincies.

Kijk op de kaart welke provincie jullie hebben.

Stap 1: jullie zijn in het landschap en doen iets waar jullie provincie bekend om staat.

Stap 2: er gebeurt iets (zonder geweld), er ontstaan paniek.

Stap 3: jullie lossen het op, iedereen is opgelucht.

Vragen om je te helpen:

Hoe ziet het landschap eruit?

Wat zijn werkwoorden die bij de provincie horen?

Waar is de provincie nog meer om bekend?

Pantomime:

Geen stemgeluid, geen echte spullen gebruiken.

Kijk welke pictogrammen er hangen als aandachtspunten.

Spelen met provincies.

Kijk op de kaart welke provincie jullie hebben.

Stap 1: jullie zijn in het landschap en doen iets waar jullie provincie bekend om staat.

Stap 2: er gebeurt iets (zonder geweld), er ontstaan paniek.

Stap 3: jullie lossen het op, iedereen is opgelucht.

Vragen om je te helpen:

Hoe ziet het landschap eruit?

Wat zijn werkwoorden die bij de provincie horen?

Waar is de provincie nog meer om bekend?

Pantomime:

Geen stemgeluid, geen echte spullen gebruiken.

Kijk welke pictogrammen er hangen als aandachtspunten.

Spelen met provincies.

Kijk op de kaart welke provincie jullie hebben.

Stap 1: jullie zijn in het landschap en doen iets waar jullie provincie bekend om staat.

Stap 2: er gebeurt iets (zonder geweld), er ontstaan paniek.

Stap 3: jullie lossen het op, iedereen is opgelucht.

Vragen om je te helpen:

Hoe ziet het landschap eruit?

Wat zijn werkwoorden die bij de provincie horen?

Waar is de provincie nog meer om bekend?

Pantomime:

Geen stemgeluid, geen echte spullen gebruiken.

Kijk welke pictogrammen er hangen als aandachtspunten.

Bijlage leerkracht: provinciekennis.

Groningen. Bekend om o.a: de hortus tuin (Hortus Laren), oude kerken, Nationaal Park Lauwersmeer (natuur en water), Groningen stad en zeehondencreche Pieterburen.

Friesland. Bekend om o.a: de Elfstedentocht (schaatstocht), fierljeppen, de meren (zeilen, varen), weilanden, Waddeneilanden, kaatsen, Oerol festival en Friese ballonfeesten.

Drenthe. Bekend om o.a: de hunebedden, tt Assen (motorrace), dierenpark Emmen, zandgronden, het kasteel van Coevorden, bloemencorso Eelde en het Boerenrock festival.

Overijssel. Bekend om o.a: varen en roeien in beekjes en op rivieren, Hellendoorn, Slagharen, Giethoorn (kleine kanalen waar je met bootjes doorheen kan varen).

Flevoland. Bekend om o.a: natuurgebied de Oostvaardersplassen (vogels, herten, runderen, paarden), Bataviawerf met het nagebouwde VOC schip De Batavia, door de inpoldering van het IJsselmeer dit nieuwe land ontstaan. Uitgestrekte polders, bossen, grasland en meren.

Gelderland. Bekend om o.a: Het Kröller-Müller Museum in Nationaal park de Hoge Veluwe, het Dolfinarium in Harderwijk, Apenheul in Apeldoorn, Burgers' Zoo en het Openluchtmuseum in Arnhem. Akkers, kastelen, burchten en landhuizen. Schapen drijven, schapen scheren.

Utrecht. Bekend om o.a: Rietveld Schröderhuis, de Pyramide van Austerlitz, Utrechtse Heuvelrug (bos, natuur), Kasteel Amerongen, de Dom van Utrecht stad (grote toren), Fort bij Vechten (oud militair fort bij het water).

Noord-Holland. Bekend om o.a: Amsterdam, Texel (Waddeneiland), Zandvoort (strand), Zuiderzeemuseum (openluchtmuseum rond scheepvaart en ouderwetse huizen en ambachten), kaasmarkt, molens en de Keukenhof.

Zuid-Holland. Bekend om o.a: Euromast, strand, Circustheater (musicals), tweede kamer Den Haag (regering).

Zeeland. Bekend om o.a: Mosselen eten, ringsteken (op een paard), bolussen (soort ronde koek met kaneel), deltawerken (waterkering), strand en watersport.

Noord-Brabant. Bekend om o.a: Carnaval, bloemencorso's, Bossche bol, worstenbroodje.

Limburg. Bekend om o.a: Mijnen, grotten, vlaaien, fietsroutes, kastelen.

Bijlage: kaart voor bij de nabespreking.

